

קורות חייו של הרב יעקב מאיר

כתיבה | לאה מוריה

"ולמה נקרא שמו מאיר? שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה"

ילדות

"אהבת ה'...מידות טובות ודרך ארץ" (מתוך חזון החמ"ד)

הרב יעקב מאיר נולד בז' באייר תרט"ז לאמו ולאביו כלב מירקאדו ביום ז' אדר תרט"ז (1856) בירושלים. אביו, שהיה מעשירי ירושלים, דאג שבנו יגדל על ברכיהם של רבנים חכמי ישראל. בילדותו למד מפי החכם מנחם בכר יצחק ובמשך שנים רבות למד לימודי קודש אצל רבנים, הוסמך לרבנות והרבה לעסוק בתורה ובהלכה. בגיל 15 נעשה לנושא כליו של חכם אהרן עזריאל, זקן מקובל ישיבת 'בית אל'. בגיל 16 נשא לאישה את רחל למשפחת יצחקי ולאחר נישואיו המשיך לשקוד על לימוד התורה. הגביר עזריה די בוטון, רכש עבורו ספרים רבים והקדיש חדר בביתו ששימש עבור הרב יעקב מאיר כמעין ישיבה פרטית. שקיעתו באוהלה של תורה לא מנעה ממנו לגלות מעורבות חברתית לצרכי הקהילה והוא היה ממייסדי בית החולים משגב לדרך בירושלים. בשנת 1881 יצא הרב לשליחות בערי בוכרה והיה בין הבודדים שבשלוחי ירושלים שהגיעו למדינה זו. הוא התקבל על ידי יהודי בוכארה בכבוד רב והפך עד מהרה לדמות משמעותית בחיי הקהילה היהודית. במהלך שליחותו תיקן תקנות שונות בנושאים הלכתיים ופעל לעידוד העלייה ארצה. ההערכה הרבה לפועלו של הרב באה לידי ביטוי בעובדה שיהודי בוכארה קראו לבניהם שנולדו במהלך שליחותו במקום בשמו. לאחר שהסתיימה שליחותו, החלו יהודי בוכארה לעלות ארצה בעקבותיו. הם התיישבו בירושלים ובחרו בו לאחד משבעת טובי השכונה. בשנת 1885 יצא הרב לשליחות נוספת בקהילות צפון אפריקה מטעם ישיבת המקובלים "בית אל". לאור הצלחתו, נשלח על ידי כוללות הספרדים לאותן מדינות ואף לאלג'יר. כעבור שנתיים שב לירושלים.

כעבור שנה נבחר הרב מאיר לוועד העדה הספרדית ופעל להקמת שכונת הבוכרים, ושכונות ימין משה ועזרת ישראל.

הרב קירב בין ספרדים לאשכנזים ופעל להחייאתה של הלשון העברית ולהפצתה בקרב יושבי הארץ. הרב היה חבר בהרכב הראשון של ועד הלשון העברית, שלימים הפך לאקדמיה ללשון עברית.

רבנות

□ "חינוך לאחריות לעתיד המדינה ולנכונות לפעול למענה" (מתוך חזון החמ"ד)

בשנת 1906 התמנה לרבה הספרדי הראשי של ירושלים וקיבל את התואר "הראשון לציון". הרב התפטר מתפקידו לאחר שהיו מי שהתנגדו לכהונתו והוא ביקש להתרחק מן המחלוקת. כעבור שנה נקרא לכהן כרב הקהילה בעיר סלוניקי, תפקיד אותו מילא במשך עשר שנים.

שרפה גדולה שפרצה בסלוניקי, פגעה גם בספרייתו של הרב וכילתה חידושים שכתב בצעירותו על השולחן ערוך. בכך ירדה לטמיון עבודה מאומצת רבת שנים, שכן לרב לא היה עותק מחידושים אלו. וכך כתב על אירוע זה: "עתה אין

בכוחי לכתוב חידושי תורה... טרדות הציבור מונעות עתה ממני להפנות לזה ושלישית הנה באתי בימים וזקנה קפצה עלי". למרות מפח הנפש הפרטי, הרב סייע לנפגעי השריפה.

כשהסתיימה מלחמת העולם הראשונה שב ארצה. בעקבות הקמת הרבנות הראשית לישראל נבחר יחד הרב קוק לכהן כרב הראשי לארץ ישראל והוכתר בתואר, "הראשון לציון".

בטקס ההכתרה אמרו: "היטב איטיב את חנוך בני הנעורים... עד הביאי אותו למדרגה כזו שממנו ייצאו תלמידים מורי הוראה בישראל ויהיו לתפארת לעדת הספרדים בירושלים". הרב שימש כנשיא בית הדין הגדול לערעורים ונשיא מועצת הרבנות הראשית ועשה זאת בהתנדבות.

בינו לבין הראי"ה קוק שררו יחסי כבוד והערכה. כשנודע לו שהראי"ה נפטר, הוא היה המום ומזועזע ואמר: "הסתלקותו של חברי היקר, פאר הדור ומאורו, עמו עבדתי ונשאתי בעול באהבה ובאחוזה בנשיאות הרבנות הראשית לארץ ישראל משנת תרפ"א ואילך היא עבורי מכה

איומה וקשה, ואין מילים בפי להביעה, כיצד אבכך פאר ישראל, ואין מזור לפצע האנוש! איכה אשא את האבידה העצומה שאבדה לי ולכל היישוב העברי".

הוא נפטר בשנת 1939 בגיל 85 ונקבר בהר הזיתים. על מצבתו נכתב: "...רבן של כל בני הגולה מאנשי כנסת הגדולה גדול העצה והתבונה אביר הרועים מנהיג ורב אהוב וחביב על שרים ורוזנים ובפני מלכים יתייצב עטור תפארת ומפעלי חסד ושמו הטוב הולך לפניו...מוכתר בכתר תורה, כתר כהונה גדולה וכתר שם טוב עולה עליהם".

קורות חייו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק

"בתי החינוך של החמ"ד הם בתים של תורה, של יראת שמים ואהבת ה' ושל מידות טובות ודרך ארץ (מתוך חזון החמ"ד).

הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל נולד בשנת 1865 בעיירה גריווה שברוסיה. הוא למד תורה ב"חידר" וגם אצל אביו, שלמה זלמן, שהיה גדול בתורה וצדיק, וכן בקרב רבנים שונים.

מספרים שבילדותו נהג לשחק עם חבריו ב"חידר" במשחק בו הם עומדים בשורות ומתכוונים לצאת לדרך. חבריו שאלו אותו לאן מועדות פניהם? והוא השיב: "לארץ ישראל".

בנעוריו הצטיין בלימודיו, בחריפותו ובבקיאותו בש"ס ובפוסקים. התגלתה בו

גם רגישות רבה לפיוט ולשירה. כבר בגיל 13 ידע שיבוא יום וילמד הרבה תורה, יעלה לארץ ישראל וייסד בה ישיבה. הוא הוסמך להוראה לפני גיל עשרים. במשך שנה וחצי למד בישיבת וולוז'ין המפורסמת ולאחר נישואיו לבתו של האדר"ת התגורר בסמוך לחותנו. חותנו כתב ביומנו על הפגישה הראשונה עם הרב: "דבקה נפשי אחריו. אהבת איתן אהבתיהו".

בשנת תרמ"ח התמנה לרב העיר זוימל. לאחר מות אשתו, והוא אב לבתו בת השנה וחצי, נשא לאישה את בת דודתה של אשתו הראשונה, ממנה נולד בנו, הרב צבי יהודה. בשנת 1895 שימש כרבה של העיר בויסק, שם כתב בין השאר את ספרו הנודע עין אי"ה, חיבור פרשני על אגדות חז"ל.

בשנת 1905 עלה ארצה ושימש כרב העיר יפו והמושבות ובתקופה זו כתב את היצירות: אורות, אורות הקודש ועולת ראי"ה. ביפו הקים ישיבה קטנה בה למדו כעשרים תלמידים שהתעמקו בלימוד ההלכות התלויות בארץ. הרב שנקשר מאוד לאנשי קהילתו ולחלוצים, יצא למסע מושבות שנמשך כחודש ואשר נועד לקרב את החלוצים לדרך התורה והמצוות. "לא באתי ללמד אתכם, אלא באתי ללמוד מכם", כך אמר. הרב יצא לשוויץ לשליחות ובשל פרוץ מלחמת העולם הראשונה לא יכול היה לשוב ארצה. הוא הסכים לשמש כרבה של קהילת מחזיקי הדת שבלונדון במשך שלוש שנים. במהלך שהותו שם דאג לגורל עם ישראל ויצא נגד המתבוללים היהודים בלונדון. כעבור שש שנים בחו"ל חזר ארצה.

"אנו פועלים מתוך מחויבות לחינוך כשליחות לכלל ישראל ומתוך מחויבות לתורה ולהלכה..." (מתוך חזון החמ"ד).

בשנת 1919 התמנה לרב בעיר ירושלים. הרב כונן את מוסד הרבנות הראשית והיה הרב האשכנזי הראשון של ארץ ישראל. בשנת 1924 ייסד את ישיבת "מרכז הרב" במטרה "להחזיר עטרה ליושנה ולהשתלם בתורת ארץ ישראל ובתחיית הקודש על אדמת הקודש". ביקש לחנך את תלמידיו להיות מנהיגיה של ארץ-ישראל החדשה.

הרב ניהל את הישיבה באופן אבהי וחם ובוגריה שימשו כרבנים מובילים בארץ ובחו"ל. הרב ראה בראשית ההתיישבות התחלת הגשמת חזון קיבוץ הגלויות. הרב לא המתין לחלוצים, אלא הלך אליהם, לדבר איתם ולהשפיע עליהם. הרב קוק לימד זכות על החלוצים והחליט לקרבם אל היהדות. הוא יצא למסע גדול בהתיישבות כשנלווים אליו רבנים חשובים נוספים. הרב דיבר על לב המתיישבים על מסירות נפשם בבניין הארץ ועל ערכן הגדול של מצוות התורה.

הרב קוק היה גאון בתורה ומספרים שידע את כל ספר הזוהר בעל פה. הוא נהג ללמוד מדי יום שישים דפי גמרא ואחת לחודש את כל התנ"ך. שקידתו העצומה בתורה לא מנעה ממנו להנהיג את הדור, להיות קשוב לבעיותיו וצרכיו ולמסור נפשו למען האומה. הוא עמד בקשרים עם שועי עולם, נטול כבוד ושררה, ופעל תמיד בשם ה' למען עם ישראל, תורת ישראל וארץ ישראל.

"דרכי ומעשי הינם לא לכבודי, חלילה, ולא לשום פניה זרה שבעולם, כי אם לאהבת ה' יתברך, ולאהבת תורתנו הקדושה, ולחיבתם של ישראל ושל ארצנו הקדושה".

דבריו המכוונים לבנו, הרב צבי יהודה, מהווים הדרכה לכל אחד ואחת מאתנו: "רק התאמץ, בני יקירי, במידות טובות וביראת ה' יתברך ואהבתו, בשקידת התורה... שיהיו דברי תורה שנונים ומחודדים בפיך... והיה תמיד מלא רצון, ונוטה יותר לשמחה וטוב לבב. והתחבר ליראי ה' וגדולים בתורה... ויהיו לך שיחתם ודרכיהם ללימוד גם-כן לפעמים אחרי אשר תשים לזה גם-כן רעיוןך ושכלך הישר ב"ה".

במשך כל חייו פעל הרב קוק להרבות שלום בעולם ושלום בעם ישראל. סמוך למותו ביקש שלא יוסיפו לשמו תארים מלבד התואר "רב". לפני פטירתו זכה לראות את הכרך הראשון שך ספרו "אורות הקודש". הרב נפטר בג' באלול תרצ"ה, בן שבעים במותו.

בצוואתו שנכתבה בתקופת שהותו בלונדון בזמן מלחמת העולם הראשונה כתב: "ויהי רצון שייתן בלב כל מי שציערתיו וחטאתי נגדו, שימחלו לי במחילה גמורה, ואני ודאי מוחל וסולח לכל... ויהי רצון שלא יענש שום אדם על ידי, וישלם ה' לכל איש מישראל אך טוב וחסד".

מספרים שכאשר שמע הרב יעקב מאיר זצ"ל על מותו של הרב קוק פרץ, בבכי תמרורים ואמר: "הסתלקותו של חברי היקר, פאר הדור ומאורו, שאתו עבדתי ונשאתי בעול באהבה ובאחוה בנשיאות הרבנות הראשית לארץ-ישראל משנת תרפ"א ואילך – היא עבורי מכה איומה וקשה, ואין מילים בפי להביעה... איכא אשא את האבידה העצומה שאבדה לי ולכל הישוב העברי..."

על מצבתו מופיע בפשטות כפי שביקש התואר "הרב". כן מופיע תאריך עלייתו לארץ ישראל, תאריך עלייתו לירושלים ותאריך עלייתו השמימה. נקודות הציפון החשובות בחייו.

